

הלכות חנוכה

זמן ההדלקה

א. זמן הדלקת הנרות הוא בתחלת הערב. משום שאז אור הנרות נראה ונפר, ויש בזה פרסומי ניסא. ויש בזה שלושה מנהגים, יש נוהגים בשקיעת החמה, ויש נוהגים בצאת הכוכבים, ויש נוהגים בין שקיעת החמה לצאת הכוכבים (20 דקות אחרי השקיעה). בערב שבת שצריך להקדים להדליק לפני השקיעה, מכל מקום יתן הרבה שמן כדי שידלק אחר כך בערב כשיגיע הזמן.

בני, שאל אביך ויגדך:
 "מתי אנהנו מדליקים?"

מקום ההדלקה

ב. מניח את הנרות בפתח הבית הפונה לרשות הרבים, וניח בצד שמאל של הפתח, בצד הסמוך לפתח, משום שאז הרי הוא מסבב במצוות, המזוזה מימין והנרות משמאל. ולא יניח למעלה מעשרה טפחים, שאז יהא נראה כאלו הדליק בשביל להאיר ולא בשביל המצוה, וכן לא יניח למטה משלושה טפחים, שאז יהא נראה כמנח על הארץ וכאלו הונח במקרה ולא הדלק שם בכונה.

בס"ד

ג. אם אין לו פתח הפונה לרשות הרבים, ידליק בחלון הפונה לרשות הרבים, ואפלו אם החלון גבוה מעשרה טפחים. ובלבד שלא יהא גבוה החלון מרשות הרבים יותר מעשרים אמה, משום שלמעלה מעשרים אמה לא שלטא עינא, ואין פרסומי ניסא.

ד. אם אין לו חלון הפונה לרשות הרבים, יניח על שלחנו בתוך הבית, ויהיה פירסומי ניסא לבני הבית.

בני, שאל אביך ויגדך:
"היכן אנהנו מדליקים?"

ה. במה מדליקין?

כל הנרות והשמן כשרים לגר חנכה, ומכל מקום מצוה מן המבחר להדליק בשמן זית משום שדולק זפה ומשום שהנס נעשה בשמן זית.

בני, שאל אביך ויגדך:
"במה אנהנו מדליקים?"

ו. כַּמָּה מַדְלִיקִין?

מִן הַדִּין דֵּי לְהַדְלִיק נֵר אֶחָד בְּכָל לַיְלָה וְהַמְהַדְרִין מוֹסִיפִין וְהוֹלְכִים
לְהַדְלִיק בְּכָל לַיְלָה נֵר נוֹסֵף, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מַדְלִיקִים כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מִבְּנֵי הַבֵּית כָּל לַיְלָה נֵר נוֹסֵף.

בְּנֵי, שְׂאֵל אָבִיד וַיַּגְדֵּד:
"כַּמָּה נֵרוֹת אֶנְחֶנוּ מַדְלִיקִים?"

ז. הַבְּרָכוֹת

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מְבָרֵךְ שְׁלוֹשָׁה בְּרָכוֹת, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצָנְנוּ לְהַדְלִיק
נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה, וְשֶׁחֲחִנּוּ.
וּבִשְׁאֵר הַיָּמִים מְבָרֵךְ רַק שְׁתֵּי בְּרָכוֹת, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְשֶׁעָשָׂה נִסִּים.

ח. בְּאֵיזָה נֵר מֵתַחִיל לְהַדְלִיק?

יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכֶּשֶׁמַּדְלִיק יִתְחִיל לְהַדְלִיק מִן הַנֵּר הַיָּמִנִי, שֶׁהוּא הַנֵּר בְּנוֹסֵף
הַחֹדֶשׁ, וְכַיֵּן שֶׁהַנֵּר הַחֹדֶשׁ הוּא הַדּוֹר יִתְחִיל מִן הַהַדּוֹר, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים
שֶׁיִּתְחִיל לְהַדְלִיק מִן הַנֵּר הַשְּׂמָאֲלִי, שֶׁהוּא הַנֵּר הַסָּמוּךְ לַמְּזוֹזַת הַפֶּתַח,
שֶׁהוּא עֶקֶר הַמִּצָּנָה.

בְּנֵי, שְׂאֵל אָבִיד וַיַּגְדֵּד:
"בְּאֵיזָה נֵר אֶנְחֶנוּ מֵתַחִילִים לְהַדְלִיק?"

ט. כִּמָּה זְמַן צָרִיךְ לְדַלֵּק?

צריך שיתנו שמן באפן שהנרות ידלקו חצי שעה, משום שבחצי שעה זו עדן מצויים בני אדם בשוק, אבל אחרי חצי שעה כבר פלטה רגל מן השוק ואין בזה פרסומי ניסא.

י. אִם נִכְבְּה הַנֵּר

ההדלקה היא המצנה, ועל כן אם בזמן ההדלקה לא היה מספיק שמן כדי חצי שעה, או שהדליק במקום שיש רוח שתכבה את הנרות לא יצא ידי חובה, אבל אם נתן שמן כראוי, והדליק במקום שאין רוח, ופתאום ארע שפבו הנרות כבר יצא ידי חובה, ואין צריך לחזור ולהדליק הנרות, ומכל מקום ראוי לחזור ולהדליקה.

יא. הַהֲדָלָקָה בְּבֵית הַכִּנְסָה

נהגו שהחזן מדליק נרות חנכה גם בבית הכנסת בערב קודם מעריב ובבקר קודם שחרית, משום פרסומי ניסא. ובערב מברכים עליה, ובבקר אין מברכים. ומכל מקום המדליק בבית הכנסת אינו נפטר מלהדליק גם בביתו.

בס"ד

יב. "על הנסים"

בחנכה אומרים על הנסים בשמונה עשרה ובברכת המזון, ואם שכח, בשמונה עשרה יאמר לפני יהיו לרצון, ואם כבר אמר יהיו לרצון אינו חוזר, ובברכת המזון יאמר בהרחמן, הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו וכו'.

יג. הלל

כל ימי החנכה אומרים הלל השלם, להודות על הנסים והנפלאות.

יד. קריאת התורה

בחנכה קוראים בתורה את קרבנות הנשיאים בפרשת נשא, משום שסיום המשכן היה בחנכה, אם כי המשכן נשאר מקפל עד ניסן שאז העמידו משה, וכן משום שהחשמונאים חדשו עבודת המקדש, וזה כמו חנכת המשכן.